

Aktuální informace

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Praha 14. 11. 2013

52

Zpráva o novorozenci 2012

Report on newborn 2012

Souhrn

V roce 2012 se v České republice živě narodilo 108 576 dětí, hrubá míra porodnosti byla 10,4 živě narozených na tisíc obyvatel. Dvě třetiny narozených dětí měly porodní hmotnost mezi 3 až 4 kilogramy. Více než polovina dětí se narodila ve 40. nebo 41. týdnu těhotenství. Délka pobytu v nemocnici byla u novorozenců propouštěných domů nejčastěji do 4 dnů.

Summary

In 2012 there were 108 576 children live born in the Czech Republic, the crude birth rate was 10.4 live births per thousand inhabitants. Two thirds of born children have had the birth weight between 3 and 4 kilograms. More than half of children were born in 40th or 41th week of gestation. Length of stay in hospital of newborns discharged home was most frequently up to 4 days.

Zdrojem dat pro tuto aktuální informaci je statistika narozených Českého statistického úřadu (ČSÚ) a Národní registr reprodukčního zdraví - novorozenci, vedený v Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky (ÚZIS ČR). Údaje o počtu, pohlaví, vitalitě a hmotnosti narozených v této aktuální informaci jsou čerpány ze statistiky narozených (ČSÚ). Všechny ostatní informace vychází z Národního registru reprodukčního zdraví - novorozenci ÚZIS ČR, který obsahuje podrobnější a více lékařsky zaměřená data. Tyto dvě evidence se liší prvotními formuláři i metodikou sběru dat. ČSÚ sbírá data o narozených dětech matek, které mají na území ČR trvalé bydliště (a to bez ohledu na státní občanství), včetně dětí, které se narodily na území jiného státu, a dětí cizinek s dlouhodobým pobytem či přiznaným azylem na území ČR. Naproti tomu v Národním registru reprodukčního zdraví jsou evidovány všechny děti narozené na území ČR bez ohledu na státní občanství či délku a formu pobytu jejich matek. Počty narozených ze statistiky ČSÚ a ÚZIS ČR se proto mírně liší (o 1 525 všech narozených).

Nárůst absolutního počtu živě narozených dětí, který byl v České republice patrný od roku 2000, byl v několika posledních letech přerušen opětovným poklesem. Český statistický úřad eviduje v roce 2012 o pouhých 97 živě narozených dětí méně než v předchozím roce, tj. 108 576 dětí. Ve srovnání s rokem 2009 se počet živě narozených snížil o 9 772 dětí a oproti roku 2010 o 8 577 živě narozených dětí. Přirozený přírůstek v roce 2012 zůstává kladný, i když dosahuje poměrně nízkých hodnot, 387 osob.

Porodní hmotnost živě narozených dětí se v čase příliš nemění. Dvě třetiny živě narozených dětí se rodí s porodní hmotností 3 až 4 kilogramy. Nejčastěji váží právě 3 až 3,5 kg. Tento interval porodní hmotnosti je nejběžnější u chlapců i dívek, ale v průměru mají novorozené dívky porodní hmotnost nižší než chlapci. Dívek s porodní hmotností do

3 kg se rodí stejně, jako těch vážících 3,5 kg a více, zatímco chlapců s hmotností nad 3,5 kg je téměř dvojnásobek než těch, kteří při narození vážili méně než 3 kg.

Podíl narozených s nízkou porodní hmotností (do 2 499 g) se opět mírně zvýšil, v roce 2012 dosahoval 8,0 % (oproti 7,6 % v roce 2011). Tradičně se rodí více dívek s nízkou porodní hmotností než chlapců. Zatímco podíl chlapců, jejichž porodní váha byla nižší než 2,5 kg, byl 7,0 %, u dívek tento podíl činil 9,0 %. Tento jev je způsobován více faktory. Narůstá počet dětí narozených po umělém oplodnění, počet dětí narozených z vícečetných porodů a zvyšuje se průměrný věk matek při porodu. Stále větší podíl žen má proto rizikové předpoklady k předčasnému porodu. Rovněž lékařská věda, postupy a přístroje jsou na vysoké úrovni, a tak se častěji daří zachránit děti narozené ve 26. týdnu těhotenství nebo i dříve.

Obecná míra plodnosti vyjadřuje počet živě narozených dětí na tisíc žen ve fertilním věku od 15 do 49 let. V roce 2012 byla tato míra 43,1 %. Regionální rozložení těchto měř v okresech a krajích ČR podle místa bydliště znázorňuje graf „Obecná míra plodnosti v ČR“. Nadprůměrné míry obecné plodnosti byly zjištěny v šesti krajích, přičemž nejvyšší byly v Hlavním městě Praze. Tuto statistiku ovlivňuje zejména věkové složení žen v daném regionu.

Více než polovina dětí se tradičně rodí ve 39. a 40. týdnu těhotenství (55,1 % všech živě narozených v roce 2012). Předčasně, tedy do konce 37. týdne, se narodilo 16 609 dětí. Podíl předčasně narozených dětí dlouhodobě roste, zatímco v roce 2000 představoval 9,4 % ze všech živě narozených, v roce 2012 již 15,5 % živě narozených dětí. Extrémně nezralí novorozenci, tedy narození do 32. týdne těhotenství včetně, se podíleli 1,5 % na celkovém počtu živě narozených dětí.

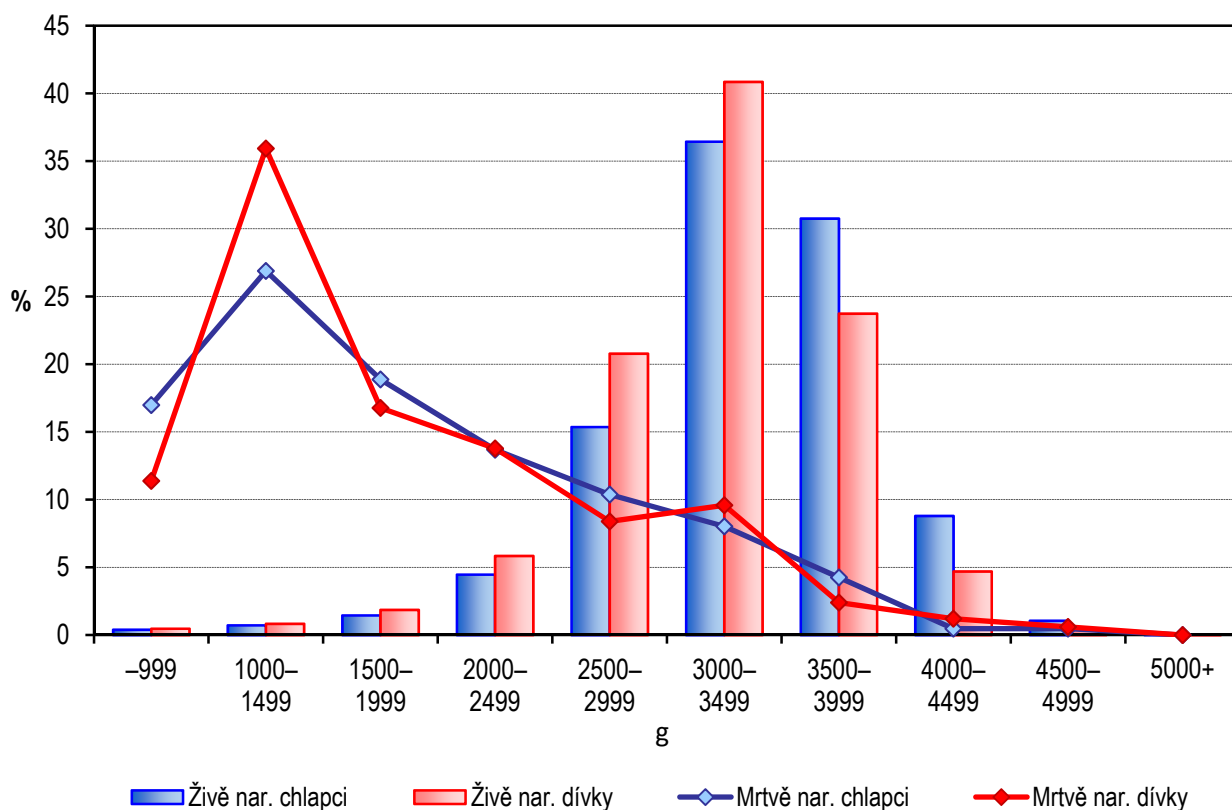
V perinatologických centrech se dlouhodobě rodí přibližně třetina všech dětí (34,2 % v roce 2012). Jsou to zdravotnická zařízení, která jsou vybavená oddělením ARO nebo JIP, poskytující specializovanou a vysoce specializovanou péči o vysoce rizikové patologické novorozence. V intermediárních centrech, zdravotnických zařízeních vybavených oddělením pro patologické novorozence mírně až středně nezralé, se narodilo 18,5 % dětí. V ostatních zdravotnických zařízeních se narodila téměř polovina ze všech narozených, 47,3 %. Počet narozených dětí mimo zdravotnická zařízení se v několika posledních letech snižuje. Zatímco v roce 2011 se mimo zdravotnická zařízení narodilo 331 dětí, v roce 2012 to bylo 245 dětí (0,2 % z celkového počtu narozených). Mezi tyto porody se řadí všechny, které proběhly mimo zdravotnické zařízení, záměrně či náhodně. Spadají sem proto i domácí porody, porody cestou do porodnice atp. Jak již bylo uvedeno výše, s nízkou porodní hmotností se narodilo celkem 8,0 % dětí. Polovina z těchto dětí se narodila v perinatologických centrech a 20,6 % v intermediárních centrech.

Do týdne po narození bylo domů propuštěno 89,8 % dětí. Tento podíl zůstává již několik let stabilní. Dlouhodobě nejčastější délka hospitalizace u dětí propouštěných domů jsou 4 dny. Takto dlouhá hospitalizace se týká 40,2 % novorozenců propouštěných domů. V posledních letech neustále roste podíl novorozenců hospitalizovaných pouze 3 či méně dnů (23,7 % v roce 2012 oproti 3,3 % v roce 2002) a naopak se snižuje dříve vyšší podíl novorozenců s délkou hospitalizace 5 dnů (16,6 % oproti 30,7 % v roce 2002). Průměrná délka pobytu v porodnici se tak u novorozenců propouštěných domů zkracuje.

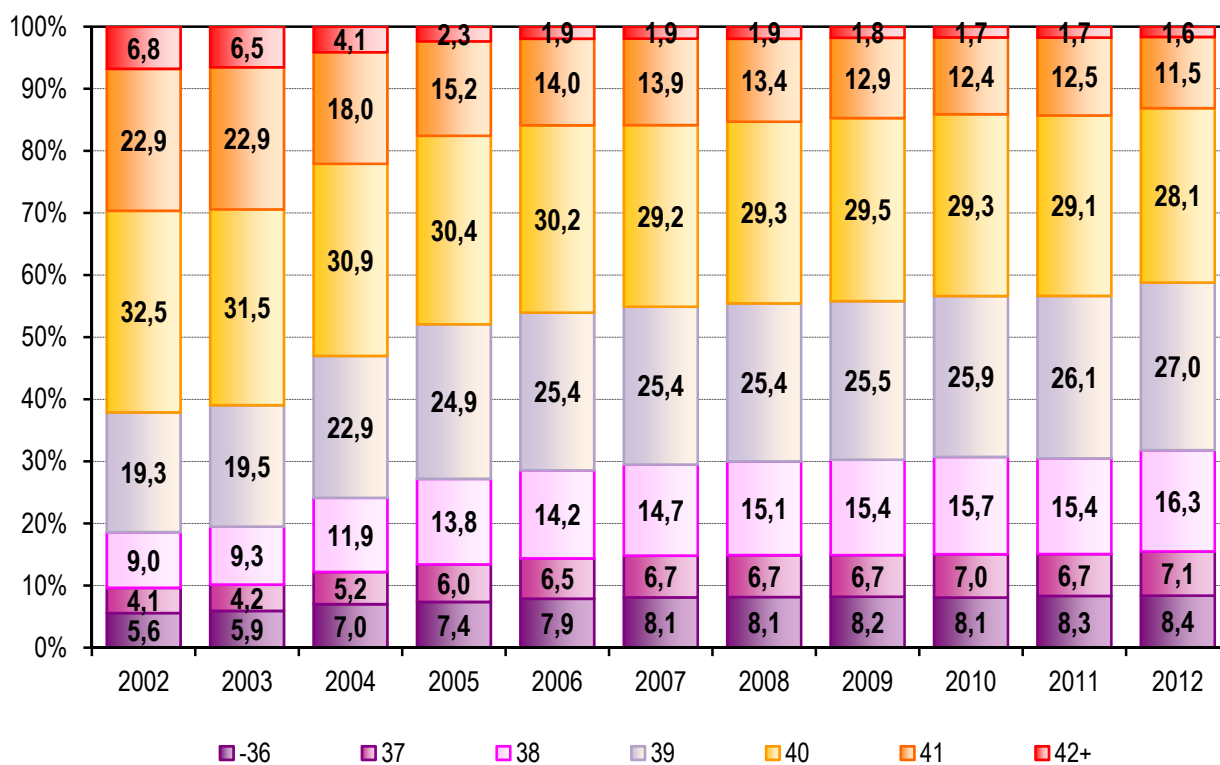
Domů bylo propuštěno 99,1 % novorozenců, do kojeneckých ústavů bylo přeloženo 423 dětí a 186 dětí bylo přeloženo do jiných léčebných zařízení. Nepřetržitě hospitalizováno déle než tři měsíce od narození bylo 216 dětí a během hospitalizace zemřelo 170 novorozenců.

Vypracovala: Mgr. Jitka Marková

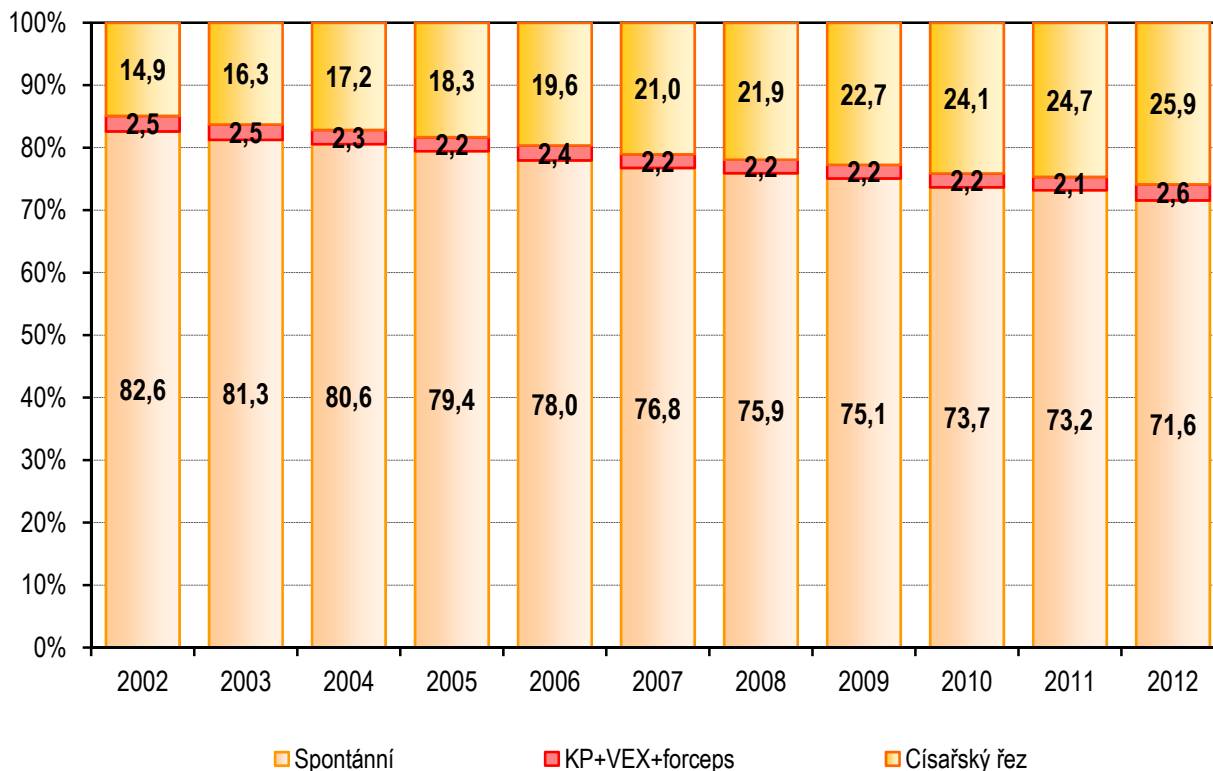
Rozložení počtu živě a mrtvě narozených podle porodní hmotnosti (v %), rok 2012

Vývoj podílu živě narozených dle gestačního stáří, v dokončených týdnech

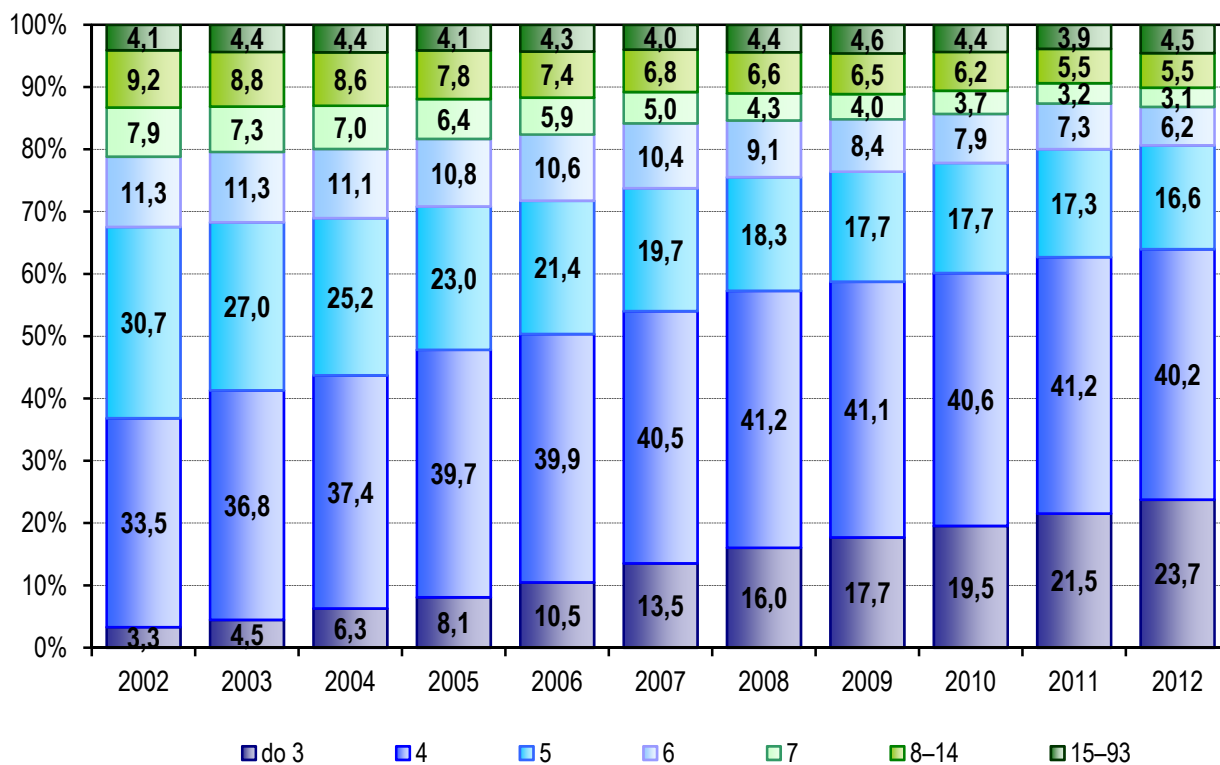

Vývoj podílu živě narozených dle způsobu porodu

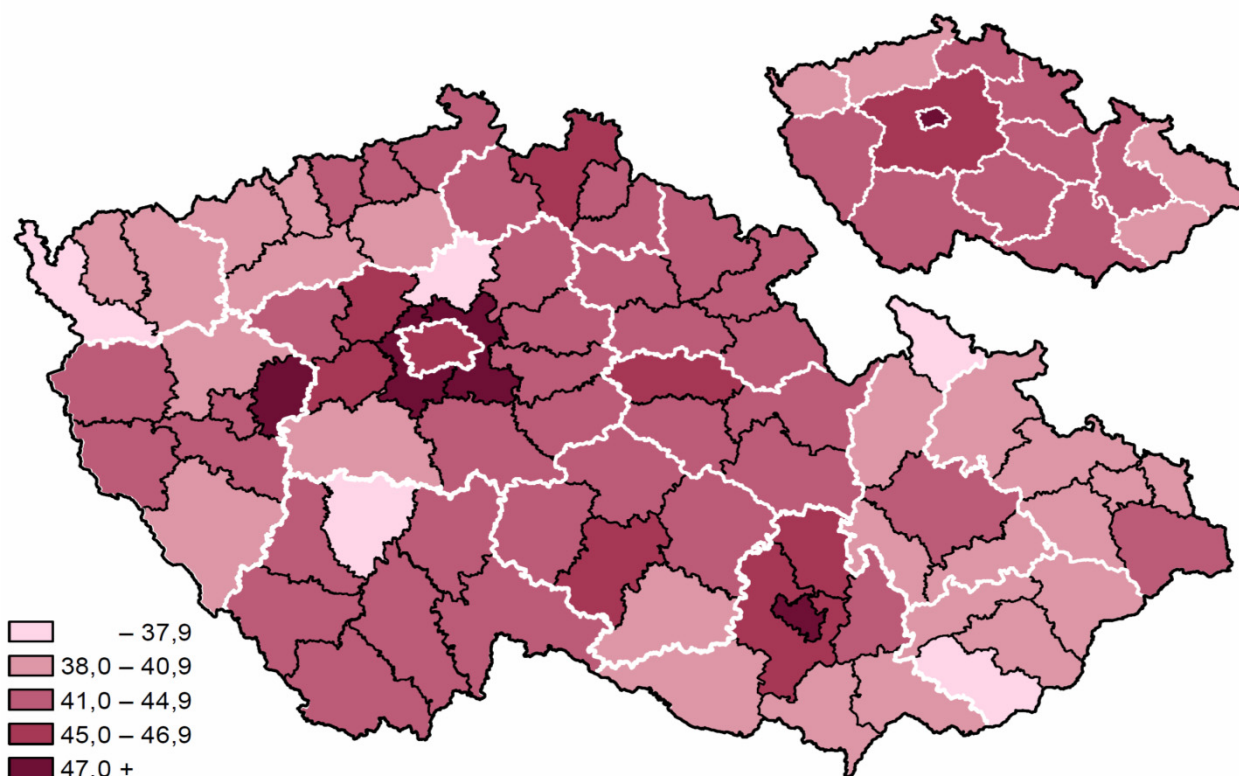

Pozn. KP = koncem pánevním; VEX = vakuumextrakce

Vývoj počtu živě narozených propuštěných domů dle délky hospitalizace, ve dnech

Počet živě narozených dětí na tisíc žen fertilního věku v roce 2012

Zdroj: Národní registr reprodukčního zdraví - novorozenci